תחקיר חזותי

אין כמו נפלאותיה של טבריה

טבריה, טבריה, לו היית נשארת עם חומותיך...

אבני מורשת

בסוף המאה ה-19 הקים רופא סקוטי בשם דייוויד ואט טוראנס בית חולים בעיר, בבניין המשמש כיום את המלון הסקוטי.
בעיר נבנו כנסיות, וחודש השימוש בכנסיית פטרוס הקדוש.

בית החולים הסקוטי בראשיתו

האיסור לבנות מחוץ לחומה נאכף על ידי השלטון העותמאני עד לתחילת המאה ה-20.

בשנת 1908 בנה מסדר האחיות האיטלקי בית ראשון מחוץ לחומות.

בית הנזירות כיום

בשנת 1911 בנתה פיק"א שלוש חוות חקלאיות מחוץ לחומה, על מדרון ההר, כשלוש מאות מטר מהחומות. אלו הפכו לאחר מכן לשכונה בשם "אחווה" שהייתה השכונה היהודית הראשונה מחוץ לחומות, ובעקבותיה באו שכונות רבות נוספות.

שרידים משלושת הבתים בשכונת "אחווה"

בראשית המאה ה-20 עוד עמדה על תילה חומת העיר המערבית, היוצאת מן המצודה בצפון העיר ולאורך רחוב הגליל.

החומה מכיוון שכונת מימונייה

**רח' אלחדיף או בשמו האחר, דרך נצרת, עוד לא היה סלול,
אך בברור רואים את החומה הסוגרת על העיר מצפון.**

שריד החומה

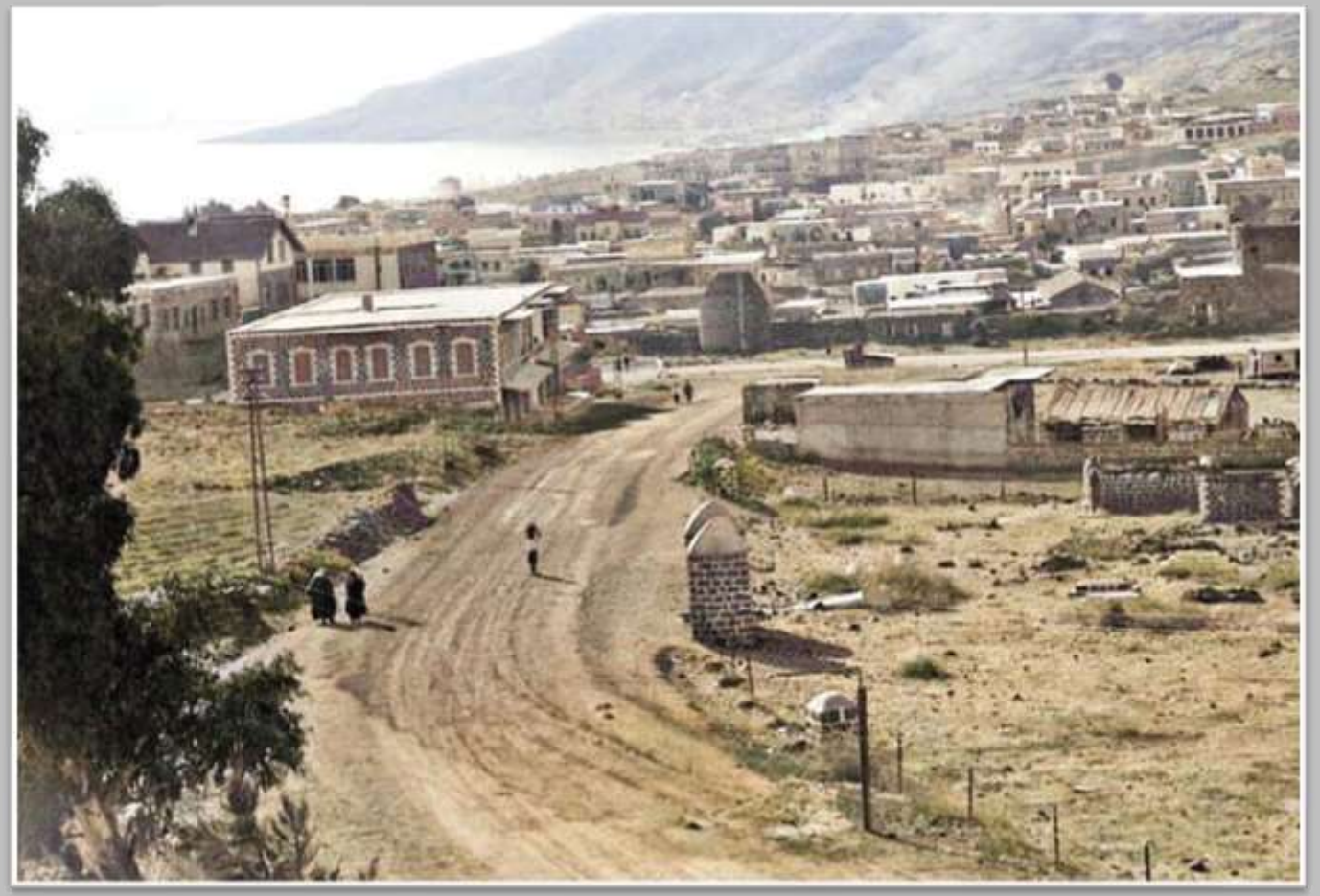

מצד דרום מן הכנרת, יצאה החומה לכיוון מערב, סגרה בצד מערב את העיר כולה.

כך הייתה טבריה עוד בסוף המאה ה-19 עיר חומה הסגורה בתוך חומתה עוד מן המאה ה-16 ולה מגדלי שמירה לאין ספור.

הכנסייה היוונית אורתודוקסית וקטע החומה הדרומית

תרשים חומת טבריה. שורטט בידי האדריכל זאב דרוק, על פי מפת ממשלת המנדט הבריטי משנת 1920. המגדלים לאורך החומות מסומנים באדום.

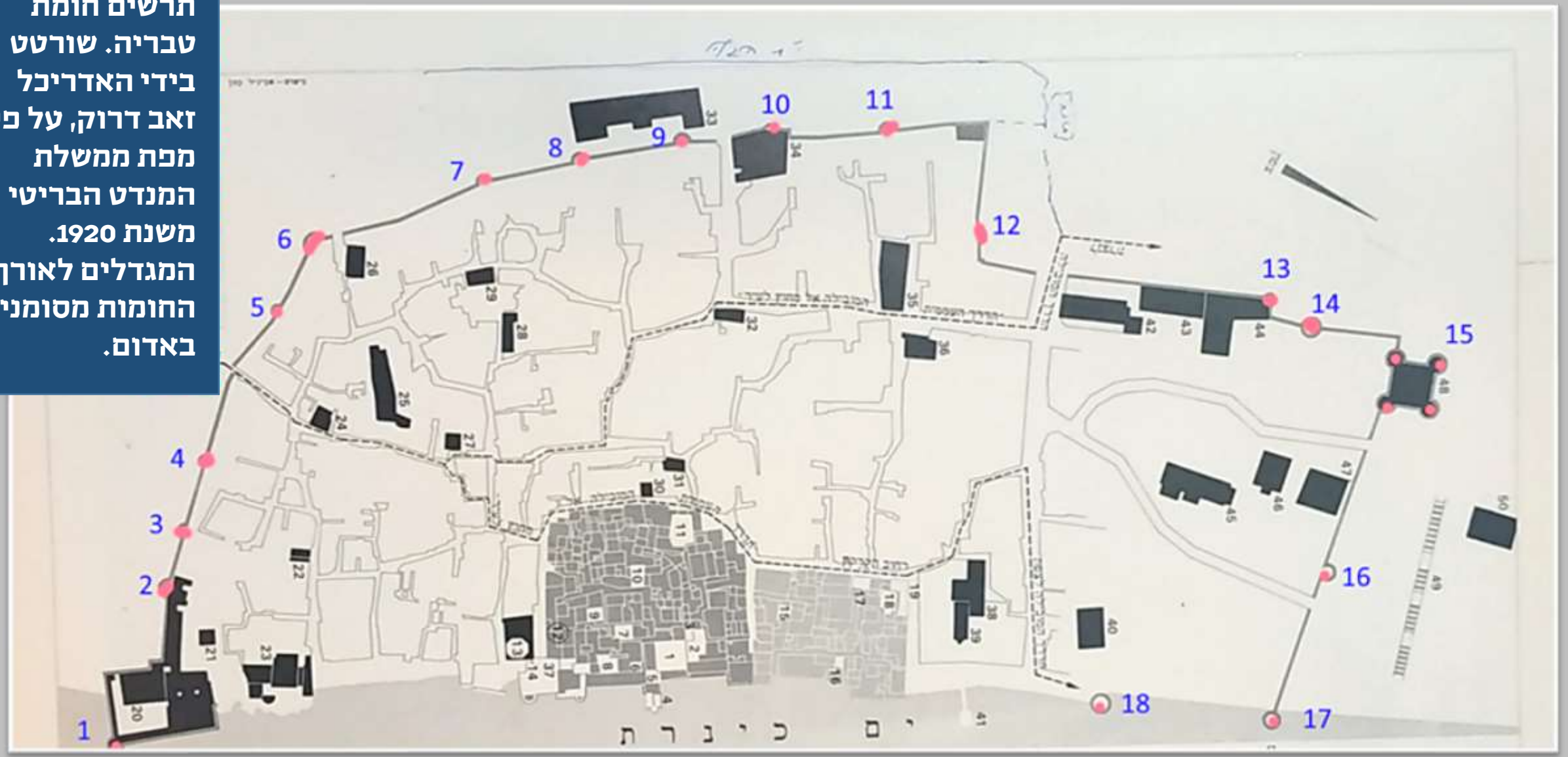

לאחר מלחמת העצמאות, 1948, נהרסו חלקים רבים מאוד של החומה, ונותרו ממנה אך שרידים.
כמה חבל שהרסוה כבר בימים חדשים של תחילת המאה ה-20 ולא השאירו לנו, כבאירופה, עיר עתיקה בתוך חומותיה.

בתים ריקים
בשכונת מימונייה

ב-1920 הוקמה שכונת קריית שמואל באזור המצודה.
לשכונה קראו "מימונייה" ע"ש הרמב"ם, ר' שלמה בן מימון.

בשנת 1934 פקד את העיר שיטפון עז, שבעטיו נהרסו חלקים מן העיר העתיקה. רשויות המנדט הבריטי שיקמו את העיר וסללו רחובות שתי וערב במתכונת חדשה.

מה שנותר מחומות העיר, היו החומה הדרומית היוצאת מן הכנרת, מן המגדל הנטוי בשטח הכנסייה היוונית, שבראשו מבנה הפעמון. המגדל הנטוי הוא הדרומי בחומות טבריה, שהקים דאהר אל עומר במהלך המאה ה-18.

המגדל הנטוי
בכנסייה היוונית
אורתודוקסית

מן הכנסייה היוונית נמשכת החומה ועולה לכיוון מערב עד לכניסה מעמק הירדן, כיום.

החומה הדרומית, מבפנים

החומה הדרומית,
מבחוץ

מן העבר השני של העיר, מצפון, נותר המבנה הענק של המצודה.

כך נראתה החומה בימים קדומים יותר.
ניכר בברור מה עשתה למצודה רעידת האדמה הקטלנית של 1837

כך נראה כיום המבנה העצום של המצודה, בצילום רחפן מן האוויר.

מהמצודה יוצאת לכיוון דרום - חומה, הנסתרת מן העין, עד היום.

קטעי החומה של המצודה -
נסתרת מן העין ללא כל יד מטפלת.

חומה הנמשכת עד לאן שהיה פעם ביתו של ראש העירייה היהודי הראשון בתוך החומה, אלחדיף.

המעבר בחומה

החומה נמשכת עד למרכז רחוב הבנים, בה נותר מגדל שמירה יתום, ממנו המשיכה החומה בעבר, וגם היא נסתרת מעיני כל.

קטע החומה
ברחוב הבנים

והיא נמשכת כיום לאורך מחצית מרחוב הגליל, בין מבני מסחר וחנויות של רחובה הראשי של טבריה, ומסתיימת בכניסה הדרומית של טבריה מעמק הירדן.

קטע החומה ליד בניין המשביר של היום

מעבר הכביש שנפרץ בחומה

מקורות:

- צילום: נחום סיון
- צילום: חיים מורנו, מתוך הספר 'בתים מספרים בטבריה'
- צילום מרחפן: זאב שטיין
- צילום תרשים חומת טבריה: מתוך הספר 'טבריה וסביבתה, אריאל, 1998
- האתר הפלסטיני

אנו מכבדים את זכויותיהם של בעלי זכויות יוצרים ומשקיעים מאמצים באיתור בעלי זכויות יוצרים לצורך שימוש בחומרים המופיעים באתר.
השימוש נעשה על פי סעיף 27א לחוק זכויות יוצרים תשס"ח-2007, ואם לדעתכם נפגעה זכותכם כבעלים של זכויות יוצרים בחומר המופיע באתר זה, הנכם רשאים לפנות באמצעות דואר אלקטרוני לכתובת: info@hamoreshet.org.il
בבקשה לחדול מעשיית השימוש ביצירה, וציינו שם מלא ומספר טלפון, וצרפו צילום מסך וקישור לדף הרלוונטי באתר.

יוצרי הסדרה: מתנדבי קבוצת אבני מורשת

הפקה: קבוצת אבני מורשת – תקשורת לנכסי מורשת מוחשית
תחקיר וכתיבה: ד"ר צבי סחייק, נחום סיון
עיצוב: זאב הררי

אבני מורשת